

عنوان مقاله:

قاعده درء و ضابطه اعمال آن

محل انتشار:

فصلنامه علمی فقه و مبانی حقوق اسلامی، دوره 13، شماره 2 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

نجمه نبوتی - عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور ساوه

خلاصه مقاله:

قاعده درای یکی از مهم ترین قواعد فقه جزایی است که در متن مقررات کیفری اسلام تعبیه شده و در حقوق کیفری ایران نیز زمینه اجرایی دارد. قاعده مذکور پس از اصلاحات قانون مجازات اسلامی در سال ۱۳۹۲ به صراحت مورد پذیرش قانونگذار قرار گرفته است. مفاد این قاعده این است که در صورت وجود شک و تردید یا جهل به حکم و موضوع (مصادیق شبهه) از طرف متهم یا تردید در انتساب فعل مجرمانه از سوی قاضی یا تردید در شرایط مسیولیت کیفری، مسیولیت کیفری و مجازات منتفی است. پژوهش حاضر درصدد است تا با بیان مفاهیم قاعده درء و ضابطه شبهه و بیان شبهه در عناصر سه گانه جرم، مواردی را که شبهه موجود منتج به اعمال قاعده درء می شود؛ را بیان نماید. بدین ترتیب با بررسی عروض شبهه در عناصر سه گانه جرم، مشخص شد که در فرض عروض شبهه در عنصر قانونی جرم محلی برای اجرای قاعده درء نمی باشد و در این فرض بایستی به اصل برائت استناد نمود؛ در فرض عروض شبهه در عنصر مادی و روانی جرم نیز اگر شبهه عارض شده از جانب متهم باشد، می توان بیان نمود که قاعده درء محل اجرا می یابد. لازم به ذکر است که در فقه اسلامی مبنای ضابطه شبهه، قاعده درء می باشد که مجاری متعددی دارد. منظور از شبهه نیز، شبهه در مقام عمل است که صاحب چنین شبهه ای می تواند قاضی و یا متهم باشد.

کلمات کلیدی:

مسیولیت کیفری، شبهه، قاعده درء، اثبات جرم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1734795>

